

ΚΡΙΤΙΚΗ

«Λεωφορείο ο Πόθος» από το Θέατρο «Ένα»

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Α. Χριστοδουλίδης
ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ: Στ. Αθηναίτης
ΦΩΤΙΣΜΟΣ: Σ. Θρασυβουλίδης, Α. Χριστοδουλίδης
ΠΑΙΖΟΥΝ: Ιωάννα Σιαφκάλη, Βαρνάβας Κυριαζής, Ελένη Καούλα, Μανώλης Μιχαηλίδης και άλλοι.

ΑΣ αρχίσουμε από τα σκηνικά. Ο Στέφανος Αθηναίτης δούλεψε ξανά στην μικρή σκηνή του Θεάτρου «Ένα» και την κάθε φορά αποδεικνύει, ότι ξέρει να διαμορφώνει το χώρο με πολύ λειτουργικό τρόπο. Σκηνογραφώντας το «Λεωφορείο ο Πόθος» δημιουργεί μια ατμόσφαιρα εκνευριστική και διεγερτική, όπου όλοι είναι παρόντες σε όλα, όλοι ακούγουν και βλέπουν τα πάντα, όπου η παρουσία των απ' έξω, των από πάνω είναι συνέχεια αισθητή, όπου το άτομο δεν έχει δικαίωμα για προσωπικό χώρο και χρόνο. Ένα κυνηγημένο πλάσμα πάντα αναζητά μια γωνιά με τοίχο για ν' ακουμπήσει τη πλάτη του. Οι ρυτίδες, τα ψεύτικα κοσμήματα, οι αναμνήσεις και οι ψευδαισθήσεις θέλουν ημίφως σαν ένα ψέμα συγκαταβατικό. Ο σκηνογράφος και ο φωτιστής Σ. Θρασυβούλου δεν παρέχουν στη Μπλανς το παραμικρό καταφύγιο. Το σκηνικό την αφήνει συνέχεια άβολα εκτεθειμένη, το φως τω γυμνών γλόμπων είναι ανελέητο.

Η ΙΩΑΝΝΑ Σιαφκάλη είχε κάτι από τη Μπλανς Ντυπούα σε όλους τους ρόλους, που έχει παίξει. Η αβεβαιότητα στις χειρονομίες, ο κάπως προπονημένος τόνος της φωνής, ακόμα και κάποιοι φόβος στα μάτια («πως σας φαίνομαι;») βρήκαν το λόγο, τη δικαιολογία τους στο ρόλο της Μπλανς. Ασφαλώς ένας τέτοιος ρόλος δεν φτιάχνεται από εξωτερικά στοιχεία, και η Ιωάννα Σιαφκάλη τον κάνει να λειτουργήσει πραγματικά.

Η ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΚΗ τάση στο χαρακτήρα της είναι αποτέλεσμα της «ραγισμένης» της ζωής. Με τραγική ωργμή χωρίζει τα νοσταλγικά ωραία παιδικά χρόνια από το θλιβερό της παρόν. Η διχασμένη της προσωπικότητα αποτελείται από το ποιά είναι στα μάτια των άλλων, ποιά θέλει να φαίνεται πως είναι και ποιά είναι στο βαθύτερο της εαυτό. Η Μπλανς φοβάται τον θάνατο και δεν βρίσκει προστασία απ' αυτόν στις αξίες που προσπαθεί να διατηρήσει, στα ευγενικά αισθήματα, στην καλλιεργημένη ευαισθησία. Παρεμπιπτόντος, ο φόβος του θανάτου αποδίδεται από την Ιωάννα Σιαφκάλη έντονα και δεν ήταν ανάγκη ο σκηνοθέτης Α. Χριστοδουλίδης να εισάξει τη συμβολική μαυροντυμένη γυναικεία μορφή. Βλέπουμε την ηθοποιό να περνά απ' όλες τις αποχρώσεις μεταξύ της απελπισίας, της απάτης, του απεγνωσμένου ψέματος, ν' αγωνίζεται ηρωικά χωρίς να χάνει τον αυτοέλεγχό της στις πιο δραματικές στιγμές, μέσα στη συγκινητική αμεσότητα της επαφής που έχει το κοινό με τη σκηνή στην αίθουσα του «Ένα».

ΑΥΤΗ είναι η μια πλευρά του ρόλου, η

άλλη είναι η σχέση της Μπλανς με τον Στάνλεϋ Κοβάλσκι, όμως αυτό πια είναι «παιχνίδι για δύο». Εχω την εντύπωση, ότι δεν ολοκληρώθηκε ο ρόλος του Στάνλεϋ και κατά συνέπεια δεν ολοκληρώθηκε η γεμάτη νόημα αντιπαράθεση των δύο κεντρικών χαρακτήρων. Μου είναι δύσκολο, αλλά θα προσπαθήσω να εξηγήσω γιατί δεν το θεωρώ ολοκληρωμένο και θα το κάνω με τρόπο ανορθόδοξο, εξετάζοντας πρώτα δυο πιθανές παραλλαγές της ερμηνείας του ρόλου του Στάνλεϋ, που δεν τις έχουν διαλέξει ο σκηνοθέτης και ο πρωταγωνιστής.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ πρώτη. Να δοθεί ο Στάνλεϋ περισσότερο με τα μάτια της Στέλλας, σαν μια ξενόδικη και ζωϊκή ταυτόχρονα δύναμη που αντιστέκεται στο θάνατο. Σ' αυτή την περίπτωση στο παιχνίδι μεταξύ των δύο κύριων χαρακτήρων θα ήταν από τη μια η απεγνωσμένη προσπάθειά της Μπλανς (ας θυμηθούμε εδώ και την Άλτα στο «Καλοκαίρι και καραβιάς») ν' αρνηθεί το μέρος του εαυτού της που τείνει προς τον κόσμο του Στάνλεϋ και να ξεφύγει από το ταπεινωτικό μαγνητισμό που ασκεί εκείνος πάνω της και — από την άλλη — η βίαιη αποφασιστικότητα του Στάνλεϋ να φέρει τη Μπλανς αντιμέτωπη μ' αυτή την πλευρά του εαυτούλη της.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ερμηνεία της άποψης της σύγκρουσης τους και κατά συνέπεια της ερμηνείας του ρόλου του Στάνλεϋ θα ήταν να τονιστεί ο πόθος της Μπλανς για το χαμένο ωραίο, ευαίσθητο, νευρικό, ανήθικο του αγόρι (μια μορφή που βασανίζει τον Τένεσου Ουίλλιαμς και στη «Λυσοσασμένη γάτα», και στο «Γλυκό πουλί της νιότης»). Σ' αυτό τον χαμένο της έρωτα απλώνει τα χέρια της η Μπλανς και στο επεισόδιο με τον μαθητή της, και στη σκηνή με τον νεαρό επισκέπτη. Σ' αυτή την περίπτωση ο ερωτισμός της Μπλανς είναι στενά δεμένος με το θάνατο και προκαλεί το ζωώδη ερωτισμό του Στάνλεϋ. Ο Α. Χριστοδουλίδης συγκεντρώθηκε πολύ στο κείμενο του ρόλου της Μπλανς και η Ιωάννα Σιαφκάλη τάπαιξε όλα, απέδωσε όλες τις προϋποθέσεις για όλες τις ερμηνείες της σύγκρουσης της με τον Στάνλεϋ. Αλλά ο Β. Κυριαζής παίζει τον Κοβάλσκι μόνο κακότροπο και βίαιο χωρίς να μας ξεκαθαρίσει τα βαθύτερα κίνητρα της έχθρας και της επιθετικότητας του ενάντια στη Μπλανς. Ο ρόλος του μένει στο επίπεδο των εξωτερικών δικαιολογιών των πράξεων και αυτό είναι λίγο...

ΣΑΝ αποτέλεσμα δεν διευκρινίζεται, παρόλη τη σοβαρή εργασία της Ελένης Καούλα, και το μοτίβο της Στέλλας. Ο ρόλος αυτός εξαρτάται πολύ από το ρόλο του Κοβάλσκι, είναι κατά κάποιο ρόλο η προέκτασή του.

Ο Μιτς του Μ. Μιχαηλίδη σωστός αλλά συγκρατημένος, κάπως «ασπράμαυρος», ενώ ο χαρακτήρας του είναι απ' εκείνους που προσθέτουν ρεαλιστικά χρώματα στα ψυχαναλυτικά δράματα του Τένεσου Ουίλλιαμς.